

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ
2002

ГРУДЕНЬ
Число 12 (156)
КИЇВ 2014

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

Я єсть народ!

Нинішній рік випав для українців дуже важким. Революційний порив Майдану обagrився кров'ю його героїв, але й вигнанням диктаторського режиму за межі держави. Затим почалася агресія так званих старших братів за давно замисленим сценарієм кремлівських монархістів. І знову лється кров рядових українців, змушених обстати за свободу й незалежність власної землі. Конаюча путінська імперія зла з останніх сил намагається "приростити" територію, якої й так забагато наприрошували криваві попередники. Муляє око новітнім стратегам розбою те, що українці, долаючи внутрішній розбрат, таки поволі рухаються в лоно старої Європи. Тому й минають дні за днями під гуркіт гармат, під стогони пораниених і плачі осиротілих.

Всі ці події проходять і кризь душу нашого дружного земляцтва, бо ми ж є невідторжимою частинкою всього народу, нам болить кожна рана бійця, кожна сльозина згорьованої матері чи дружини, невітшений погляд осиротілої дитини. Ми не стоїмо осторонь всенародної біди. Прикладів цього більше ніж досить: і масовий аукціон в Міжнародному виставковому центрі, і добровільні пожертви земляків практично всіх районних відділень, і різні патріотичні акції на малій батьківщині. Всі ми стали по суті волонтерами у великому поході всього народу за свободу. Воєнна біда заслонила інші справи, принесла безліч горя, але й перетворила багатомільйонну людську масу на згуртований високими ідеалами гордий народ. Ми навчилися не лише з особливим трепетом вимовляти священні слова "Слава Україні", а й носити їх високий зміст глибоко в серці.

Згадаймо принагідно промовисті рядки нашого видатного земляка поета Павла Тичини, писані в трагічні часи Вітчизняної війни:

*Я єсть народ, якого правди сила
Ніким звойована ще не була.
Яка біда мене, яка чума косила,
А сила знову розцвіла.*

І сталося так, як передбачив поет. Фашистська чума сточила сама себе, це ж где й її нинішніх послідовників.

З вірою в це відпускаймо в минуле рік великих і гірких випробувань, з вірою в розквіт правди на землі, в нашу перемогу вступаємо в рік новий. Хай він буде мирним і щасливим!

Рада земляцтва.

Якщо хочете зустрітися з Дідом Морозом – зайдіть до нашого поважного земляка Сергія Яковича Крекотня. Особливо коли він не зайнятий клопотами про день насущний, а поринає в спомини про часи далекі, гортає довгі літа, як священну книгу. Бог подарував вихідцю з корюківських пуш не тільки довгі літа, а й тяжкі випробування. Та він здолав їх і засівав рідну землю тільки добрими ділами. Чи не це допомогло поважному землякові зберегти молодість духу й тіла. Серій Якович сповна виконав місію людини на землі: збудував не одну хату, посадив не один сад і благословив у світ славних дітей, внуків і навіть правнука Миколку. А понад план подарував народу чудове дослідження про родовід Крекотнів на Далекому Сході. Отже, може спокійно тішитися роллю доброго й щедрого новорічного героя в колі рідних та друзів.

А коли б нам усім великим земляцьким колом вдалося зібратися в Новорічну ніч та побачити його кремену постать за святковим столом, Сергій Якович неодмінно розтягнув би міхи улюбленого баяна, з яким не розлучається донині, та й потішив усіх святковою здравицею. І найкраща наша Снігурочка як не з роду Крекотнів, то з іншої родини, підтвердила б своєю присутністю, що течія часу не перерветься доти, доки є такі чудові люди.

Ганна СКРИПКА

Кайданами міняються, правдою торгують.
Тарас ШЕВЧЕНКО

У ГРУДНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

ГУДИМЕНКО Лариса Федорівна – 90-ліття.

Народилася 25 грудня 1924 року в Києві (мати родом з Ічні). Із роду поета Василя Чумака. Кандидат біологічних наук. Автор книги спогадів. Лауреат премії ім. В. Чумака. Член товариства "Меморіал".

ДВОЙНОС Микола Митрофанович – 85-річчя.

Народився 5 грудня 1929 року в с. Долинське Сосницького р-ну. Останнє місце роботи – МВС УРСР.

ГОРБЕНКО Ольга Іванівна – 80-річчя. Народилася 12 грудня 1934 року в с. Кобижча Бобровицького р-ну. Працювала юристом.

ЧАЙКА Михайло Омелянович – 80-річчя. Народився 20 грудня 1934 року в с. Бакаївка Ічнянського р-ну. За безпосередньою участю як директора ДП-5 введено в дію біля 500 промислових підприємств в республіках колишнього СРСР. Брав участь у будівництві шести текстильних підприємств у Афганістані.

Обирався депутатом Київської міськради, Печерської райради, головою Ради директорів Печерського р-ну.

Заслужений працівник легкої промисловості.

Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора та іншими почесними відзнаками.

ШИМАНСЬКА Лідія Федорівна – 75-річчя. Народилася 2 грудня 1939 року в Києві. Голова Яготинської районної громадської організації "Фонд відродження духовної спадщини Яготинщини".

ПОТОЦЬКИЙ Микола Кирилович – 75-річчя. Народився 5 грудня 1939 року в с. Лебедівка Козелецького р-ну. Кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри патологічної анатомії Національного аграрного університету.

МАКАРЕНКО Євгенія Анатоліївна – 70-річчя. Народилася 3 грудня 1944 року в Прилуках.

Професор кафедри міжнародної інформації Інституту міжнародних відносин Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Кандидат філологічних наук, доктор політичних наук. Професор. Заслужений діяч науки і техніки України. Член-кореспондент Міжнародної кадрової академії при ЮНЕСКО, член Національної Спілки журналістів України, член Товариства зовнішньої політики України. Активіст Прилуцького відділення, опікується дитячим будинком "Надія".

Відзначена багатьма почесними нагородами, в т.ч. має диплом лауреата Міжнародного академічного рейтингу "Золота Фортуна".

Ветеран праці.

КРАСНИК Микола Григорович – 65-річчя. Народився 8 грудня 1949 року в с. Сираї Козелецького р-ну. Працював завідувачем групи, головним консультантом секретаріату Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин Апарату Верховної Ради України. Нині – помічник народного депутата України.

ПІНЧУК Анатолій Миколайович – 65-річчя.

Народився 20 грудня 1949 року в с. Марківці Бобровицького р-ну. Працював заступником начальника відділу Головного інформаційно-обчислювального центру Укрзалізниці. Обирався депутатом Дарницької районної ради Києва.

Лауреат Державної премії СРСР в галузі науки і техніки. Офіцер у відставці.

Почесний працівник транспорту України.

ШАПОВАЛ Микола Прокопович – 65-річчя.

Народився 5 грудня 1949 року в с. Кобижча Бобровицького р-ну. Заступник голови правління ЗАТ "Агробуд".

ЮРКЕВИЧ Наталія Володимирівна – 65-річчя.

Народилася 9 грудня 1949 року в Лубнах Полтавської області (рідня батька з Новгород-Сіверська). Працювала науковим співробітником в НДІ рибного господарства, екологом на ВАТ "Меридіан" ім. С.П. Корольова.

ПОБЕЛЯН Микола Олексійович – 65-річчя.

Народився 26 грудня 1949 року в с. Покошичі Коропського р-ну. Приватний підприємець. Полковник запасу.

КОЗЛОВ Олександр Миколайович – 65-річчя.

Народився 21 грудня 1949 року в с. Дігтярівка Новгород-Сіверського р-ну. Останнім часом працював заступником начальника відділу енергозбереження, механізації та охорони праці Держводгоспу.

ЛАХОМОВА Катерина Михайлівна – 60-річчя.

Народилася 5 грудня 1954 року в с. Краснопілля Коропського р-ну. Працює бухгалтером-ревізором на ВАТ "Меридіан" ім. С.П. Корольова.

ОХРИМЕНКО Ольга Павлівна – 60-річчя.

Народилася 5 грудня 1954 року в Щорсі. Працює завідувачем кафедри російської та зарубіжної літератури Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. Кандидат філологічних наук, доцент.

СКОП Вадим Панасович – 60-річчя.

Народився 9 грудня 1954 року в Чернігові. Працює начальником зміни диспетчерської служби УМГ "Київтрансгаз".

ОХОНЬКО Людмила Георгіївна – 60-річчя.

Народилася 20 грудня 1954 року в Ніжині. Практикуючий психолог.

САВЧЕНКО Валентина Володимирівна – 55-річчя.

Народилася 17 грудня 1959 року в с. Надія Ніжинського р-ну. Економіст Національного банку України.

ПРОСТАКОВА Варвара Федорівна – 55-річчя.

Народилася 5 грудня 1959 року в смт. Березна Менського р-ну. Працює помічником вихователя дитячого садка.

БОЖОК Ольга Василівна – 55-річчя.

Народилася 18 грудня 1959 року в с. Чемер Козелецького р-ну. Кандидат біологічних наук, науковий співробітник інституту ядерних досліджень НАН України.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім доброго здоров'я, успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

Вітаємо!

У нашої земляцької родині чергове велике свято – відомий гуморист Валерій Демченко став лауреатом престижної літературної премії імені незабутнього Остапа Вишні. Він переміг у гострій конкуренції з колегами з багатьох куточків України. Нам особливо приємно, що висунуло автора низки книг на здобуття премії Чернігівське земляцтво, а до думки вихідців із Сіверщини дослухалося авторитетне журі на чолі з майстром сатири та гумору Олегом Черногузом.

Тож вітаємо і щасливо усміхаємося разом з лауреатом!

Жайвір, жайвір...

Осінній вечір у Черкаському земляцтві...Линуть у простір слова поезій Анатолія Самойленка, збуджуючи вихор думок, спогадів, почуттів. Зібралось товариство шанувальників його поезії – давніх друзів, знайомих і земляків.

Він – член Спілки письменників України, автор не тільки

віршів, а й пісень та оповідань. лауреат Міжнародного конкурсу сучасної української пісні ім. Георгія Кузовкова у Санкт-Петербурзі, поборник історичної спадщини Т. Шевченка на рідній Черкащині і почесний житель с. Моринці Звенигородського району.

Сьогодні пісні Анатолія Самойленка "Україно, свята Україно!", "Роду мого джерело", "Жайвір, жайвір...", "Село моє" відомі широкому колу слухачів. На сторінках книги в рядках поезії оживає життя з роздумами, радостями і печалю. Це і слова-звернення до дітей, і спогади про квітучу юність, і про життєву мудрість з сивини літ. Майже кожен із присутніх прочитав найбільш уподобані вірші, висловив свою подяку за ще одну світлу сторінку в літературній спадщині України.

Чудова життєдайна книга А. Самойленка "Негаснуча зоря Тараса" отримала крила і півтвіку в життя.

Серед присутніх були Борис Пономаренко – перший заступник голови Ради та Олена Матвійчук – виконавчий директор Черкаського земляцтва "Шевченків край", Микола Лихошва – праправнук Т.Г. Шевченка, народний художник України, Людмила Паниченко та Вадим Пела – члени Національної спілки письменників України та інші.

Виконавчий директор Чернігівського земляцтва Тетяна Літошко вручила Анатолію Павловичу почесну грамоту з подякою за творчий внесок у збереження історії і культури Сіверського краю.

Ганна СКРИПКА

Пізнання краю

Сучасні діти переобтяжені зайвою інформацією, набридливою музикою, постійно присутніми різноманітними гаджетами. Нинішнього нелегкого часу дуже важко достукатися до трепетного дитячого серця, допомогти йому у визначенні чорного і білого, правди і кривди. Повернення до наших коренів, нашої історії, до людей праці допомагає краще зрозуміти світ та своє місце в ньому.

У вихованні молодого покоління не можна йти прямолінійним шляхом, бо готова інформація втрачає свою цінність. Саме для цього існують подорожі, екскурсії.

Учні нашої школи здійснили дві цікаві поїздки: в село Піски, музей П.Г.Тичи-

ни, та оглянули комплекс ТОВ "Земля і Воля". У музеї школярам запам'яталися

будинки, речі, що належали поету, книги, картини, надзвичайно цікава екскурсія проведена досвідченим екскурсоводом. Не оминули увагою історико-краєзнавчий музей.

Цікавою була й поїздка до зерносушильного комплексу ТОВ "Земля і Воля".

Тому учні та вчителі школи висловлюють щирі подяки людині, без якої ця поїздка не відбулася б – заступнику директора ТОВ "Земля і Воля" Марковецького відділення Олександр Швачачу. Дякуємо директору та екскурсоводу музею П.Г.Тичини Олександр Ониську, який провів екскурсію по комплексу, всім добрим людям, що зустрічалися нам на шляху.

Учні та вчителі Марковецької школи.

Вічне дерево роду

Друкуємо твори переможців конкурсу

Мирослава ПАВЛЮЧЕНКО,
м. Ніжин.

"Дерево роду", панно з пластиліну.

Анастасія ЄВДОКИМОВА,
м. Чернігів.

"Родовід родини", панно на тканині.

Андрій ПРИЩЕПА,
м. Чернігів.

*"Мій родовід",
художньо оформлений блокнот.*

Мій родовід

Прищепя Андрій Олександр
народився 27.11.2005 року
1-Б клас школи № 3 м. Чернігова

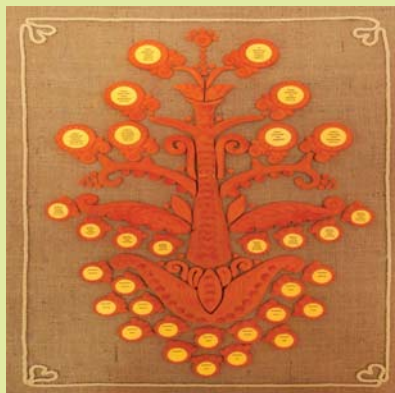
Анастасія СОРОКА, м. Короп.
*"Славний родовід",
картина з тіста.*

Родинне тепло, родинні уроки життя – це те, що людина бере із собою в дорослі шляхи. Родина зігриває маминою піснею, батьковим напуттям, дідусевими казками, бабусиними вишиванками.

*Вогнище родинне,
На світі білому єдине,
Як і Дніпрова течія,
Домашнє вогнище родинне
Оселя наша і сім'я.
З покоління в покоління
переходить славний рід.
Струменить, неначе річка,
наш прекрасний родовід,
Час від часу, рік від року
квітне "дерево життя",
Тож нехай плоди приносить
і не буде забуття...*

Ангеліна МОЙСЕЄНКО,
м. Короп.
*"Історія мого роду",
картина на полотні з кераміки.*

Україна – це наша родина, тому що основною клітиною нашої нації є саме родина. Родина – джерело продов-

ження роду. Мабуть, не випадково наш герб символізує триєдність – людини, родини, нації. І сьогодні недаремно ми повертаємось до глибокої минувшини народу, яка розкриває нам усю красу, неповторність звичаїв і традицій, пов'язаних з родиною.

Усе велике починається з малого. Як могутня ріка бере силу з маленьких джерел, так і наша культура збагачується маленькими родинами.

Олексій КОПИЛОК, м. Короп.
*"Від роду до роду",
виріб із соломи "Дідух".*

Прекрасна традиція – вести родовідне дерево. Це історія, яка живе у твоїй сім'ї. Дерево своєї родини можна створити. Є народний вислів: пам'ятати до сьомого коліна. Коліно – це одне покоління роду. Про того, хто пам'ятає про своїх предків до сьомого коліна, можна сказати, що він знає свій рід дуже добре. Адже кожна людина – це перше коліно, її батьки –

друге коліно, дідусі і бабусі – третє коліно, прадіди і прабабусі – четверте, прапрадіди і прапрабабусі – п'яте... Знати рід до сьомого коліна – значить знати своїх пращурів, з яких починається родовідне дерево.

Мені подобається досліджувати родинне дерево – це дуже цікаво. Адже я дізнався про те, чим займалися мої предки, як жили, скільки дітей мали, які вчинки здійснювали, як їх звали. Родинне дерево частіше зображають у вигляді дуба, бо дуб – усім

Вічне дерево роду

деревам дерево, а я вирішив виготовити дерево нашого роду з соломи у вигляді Дідуха, бо Дідух – сильний родинний оберіг. А чому з соломи? Тому що я займаюсь у гуртку художнього плетіння з соломки "Золоті рученята" Коропського РЦДТ. Мій керівник і наставник народний майстер України – Василь Григорович Перепада навчив мене виготовляти різноманітні вироби з соломи. Це і брилі, і корзинки, і вази, і цукерниці, і намисто та багато іншого.

Під час вивчення родовідного дерева я зробив висновок, що ми належимо до старого (хоча не дворянського й не козацького) працюючого роду, в якому честь і гідність шанували понад усе.

Дарина ЦИГАНОК,
м. Чернігів.
*"Мій родовід",
вишивка на полотні.*

Ростислав КОРНІЙКО,
с. Требухів.
*"Дерево роду",
композиція з пластика і паперу.*

В моїй сім'ї свято бережуть пам'ять про своїх пращурів: вишиті рушники,

килими, ткані доріжки, настільники, полотно, образи, з якими йшла під вінець іще бабуся моєї бабусі, скриня, сільськогосподарський реманент, фотографії та інше. І все це не лежить десь у різних сховках – у нашому дворі є спеціально обладнана світлиця, де все з любов'ю викладено, виставлено, застелено і де часто збирається наша родина. Моя прабабуся Уляна, яка прожила майже 93 роки, склала родовідне дерево та описала історію роду з 1857 року, моя бабуся Надія Кольцова (Фесенко), поетеса, видала одну із своїх збірок віршів і назвала її "Дерево роду".

Ярослава МИЛЬКО,
с. Негаївка Коропського району.
*"Хранителі родинних оберегів",
художнє оформлення тексту.*

В усіх народів світу існує повір'я, що той, хто забув звичаї батьків, карається людьми і Богом. І він блукає по світу, як блудний син, ніде не може знайти собі притулку. Але хто ми? Які? Звідки? Ці запитання завжди з нами. Відповіді ми шукаємо всюди. А, може, варто прислухатися насамперед до голосу, який то тихіше, то гучніше звучить в нас самих? Можливо, в нас це відлуння, а сам голос із далекої-далекої давнини... Тож давайте поринемо у славне минуле, завітаємо до родинного музею Висоцьких, поринемо в ауру неповторного світу української вишивки. Те, що ви побачите, – унікальне. Те, про що довідається, – жоден підручник не розповість. А головне-відчуєте зсередины найдорожче, що може бути в народу, – його самотність.

**Світлана ТРИГУБ,
Людмила БРИНЗЕЙ,**
м. Короп.
*"Дерево дружби",
живописне панно.*

Ігор Діденко, м. Ніжин.
*"Родовідне дерево",
картина з солоного тіста.*

*"У моєї прабабусі,
Це тієї, що Маруся,
Дід був справжнім козаком,
І відважним ватажком.*

*З гетьманами він дружив,
Честь, повагу заслужив,
Рідну землю захищав
Від татар та яничар.*

*А ім'я він Никон мав,
Дві комори ще тримав,
В них зерна було багато,
Не зерно, а чисте злато.*

*Наймитів мав півсела,
Слава на весь край гула,
Що був добрий чоловік,
Хоч й командувати звик.*

*Працював нарівні з ними,
Разом усі гнули спину,
Допомогу надавав
Всім, хто лиш потребував.*

*Решта родичі мої
Проживали теж в селі,
Хто мав нивку, хто хатину,
Хто якусь іще й тварину...*

*Жили-були, поживали,
Рідний край оберігали,
Щоб нащадки (ви і ми)
Краще в світі цім жили.*

*Щоб чернігівська земля
Множила гаї й поля,
Щоб зростали мудрі діти
На землі цій, ніби квіти...*

*Ось така, не знаю звідки,
Вийшла в мене оповідка
Про славетний весь наш рід.
Знаю свій я родовід!"*

Олександр Куліда був мобілізований до армії 19 березня 2014 року. Спочатку перебував у військовій частині в Гончарівську, а з 7 липня він – механік ремонтної роти в зоні АТО. Недавно закінчилася коротка відпустка і він знову повернувся на службу.

Мобілізований СОВІСТЮ

Здавалося б, про що можна говорити із військовим, який тільки-но на короткий час вирвався із пекла? Про війну? Та, може, краще дати хлопцю бодай на трохи забути про неї... Хоч впевнена, що подумки він там, разом зі своїми армійськими товаришами... Вони пройшли перевірку на міцність в екстремальних умовах. Стали йому рідними, як брати... Бойове братство. Не дивно, що на моє запитання про допомогу для нього, Олександр відповів: "В мене все є. А от хлопцям би допомогти..."

Олександр – 26 років. Народився і виріс в Старій Басані. Після закінчення школи навчався у Київському вищому професійному училищі деревообробки. Та набута професія виявилася не до душі. Не його це справа. Тож в подальшому шукав себе в інших сферах. Далі повернувся в село, три роки працював в ТОВ "Земля і воля". Згодом влаштувався на роботу в Києві. Призвали його на службу вже вдруге із заводу "Укрпластик", де трудився укладальником-пакувальником.

Разом з ним в зоні АТО служить ще один хлопець із цього підприємства. Воїни дуже вдячні керівництву і працівникам заводу, які постійно підтримують їх.

Всі ми багато знаємо про жахи війни, яка так несподівано прийшла на українську землю. Розуміємо, як нелегко там... Олександр Куліда не скаржиться. Спокійний і небагатослівний. Відповідальний і сильний. Відчувається, що розмовляєш зі справжнім чоловіком. У свої 26 він вже знає, що таке війна. Гордиться своїми побратимами. Розповідає, з яким нетерпінням і хвилюванням вони чекають тих, хто пішов на завдання. Приходиться не тільки воювати, а й самим вирішувати всі побутові проблеми.

А у вільні хвилини солдат пише вірші. Про Україну і війну, про маму і кохану жінку.

*Де колишуться віти від танків,
Від гармат замовка соловей,
Хоч на серці і прикро, і важко,
Є підтримка коханих людей.
Та ще гріє тут хлопців надія,
Що чекає їх вдома сім'я –*

*В кого мама, а в кого дружина,
Та чекає на батька хлоп'я.
Зігріває це душу і тіло,
І дає нам насагу в цей час.
Український і вільний народе,
Оборону тримаєм за вас.*

Його дружина родом із Олександрівки, зовуть її Наталія, як і маму Наталію Петрівну. Познайомився Олександр зі своєю половинкою ще до служби в армії. Разом вони вже вісім років.

До речі, хлопець каже, що вірші пишуть багато товаришів по службі. Природно виникає питання, коли вперше відчув бажання висловити свої почуття у віршованій формі.

І тут Олександр згадає пору свого дитинства. Багато часу він проводив разом з дідом Петром, який був затятий мисливець, великий жартівник і любитель розіграшів.

Мабуть, найкраще характеризують нашого земляка ось ці слова: "Всі свої проблеми я звик вирішувати, розраховуючи на власні сили".

Олександр знову відправився служити Україні. Сумуватиме за домівкою, де за нього день і ніч думають і моляться його рідні...

Людмила ХВОЯ,
м. Бобрівця

ТУРНІР "ШУРАВІ"

Щороку в жовтні Борзнянська районна спілка ветеранів Афганістану проводить учнівський футбольний турнір "Шурави".

Цьогоріч він проходив на базі Степанівської загальноосвітньої школи I–II ступенів і був присвячений воїну-інтернаціоналісту, ветерану Афганської війни Олегу Міхнюку, який героїчно загинув у ході проведення АТО.

Із запрошених шести приїхали тільки чотири команди з Степанівки, Сидорівки, Малої Загорівки та Кладьківки Куликівського району. Відкрив турнір сільський голова Віктор Бондаренко. Привітали учасників й побажали перемоги та цікавої гри голова районної спілки Валерій Молотов, ветеран-афганець Іван Саєнко, син Олега Міхнюка – Євген, представник УСВА з Києва Віталій Сидоренко.

Поки юні футболісти виборювали першу перемогу, розмовляю з Євгеном Олеговичем. Запитую, чому саме батько став прикладом для наслідування, що його пов'язувало з Борзнянщиною?

– Тут живуть його побратими Валерій Молотов, Іван Саєнко, Анатолій Козлов. Вони тяжко перенесли звістку про втрату друга й однополчанина. Тому й присвятили турнір його пам'яті.

...А на футбольному полі йшла напружена боротьба. Фінальний свисток уболівальники й гравці підтримали дружнім "Ура!". За результатами змагань перемогу святкували футболісти Степанівської школи, срібними призерами стали малозагорівці, третє місце зайняли гості з Кладьківки.

У нагороду від Євгена Міхнюка та голови районної спілки ветеранів Афганістану Валерія Молотова команди-призери отримали грамоти й медалі, а переможець – ще й кубок. Отже, сьомий турнір "Шурави" відбувся. Недарма говорять, що футбол – це гра, де боротьба, як свято, а перемога – щастя. Тож до наступного турніру.

Надія ДВОРНИК

Чи є українець, котрий не чув би про історико-культурний заповідник "Качанівка", що належить до семи чудес країни, і про дендрологічний парк "Тростянець" та не бажав би побувати там чи знову відвідати незабутні місця? Про них та про наймолодший з п'ятнадцяти національних природних парків країни – Ічнянський докладно розповідається у розділі "Енциклопедії Ічнянщини" з манливою назвою "Місця, де маєш побувати".

Однак книжка, що вийшла друком у київському видавництві "Гнозис", – не туристичний путівник і не довідник. За обсягом і змістом вона набагато ширша. На майже 1000 сторінках вміщено 10 тис. статей, довідок, документів та чорно-білих і кольорових ілюстрацій.

Скрупульозно зібрані краєзнавчі відомості розкладені по друкованих полицях: паспорт краю, карби історії, довідник ічнянця на карті краю, долі, пов'язані з Ічнянщиною.

Під популярною нині рубрикою "Топ-10" вміщено біографії тих, хто уславив свою малу батьківщину не лише в Україні, а й за її межами. Назви добірок кажуть самі за себе: "Державні діячі, пов'язані з Ічнянщиною", "Найвідоміші громадські діячі Ічнянщини", "Найвпливовіші уродженці Ічнянщини", "Ічнянці, які зробили найбільший внесок у розвиток інших країн", "Ічнянщина і світова культура".

Інтригують назви добірок "Ічнянці – наші сучасники: найвідоміші, найуспішніші, найповажніші" та "Найбільші благодійники й меценати Ічнянщини".

Ічнянщина – частка Сіверщини, де творилася історія України, драматичні перипетії якої відстежуються у краєзнавчій енциклопедії від сивої давнини до наших днів Це – земля, що була заселена не менше, ніж 15 тис. років тому, входила у добу Русь-України до складу Переяславського князівства, до Великого князівства Литовського, в якому давноруська (українська) мова була державною, до Речі Посполитої, зазнала татарської навали, була уярмлена імперською Росією, пережила у радянській імперії три голодомори, нищення національної культури та релігії й нині зіштовхнулася зі спробами путінської Росії задушити державну незалежність.

Серед розмаїття тем особлива увага надається у ній літературі та мистецтву. Іменні візитки краю – всесвітньо

ЄДИНА

в Україні

відомий скульптор Іван Мартос, видатні представники українського красивого письменства Степан Васильченко і Василь Чумак, яким земляки спородили погруддя у центрі Ічні.

У книзі подані творчі біографії поетів, письменників, музикантів, діячів культури, що ними багатий цей край. Духовні традиції зберігаються й сьогодні у районному центрі, де мистецьке життя пульсує, як у великому культурному осередку. Тут діє літературне об'єднання "Криниця", творчість молоді й представників старшого покоління заохочує щорічне присудження низки премій.

Впадає в око ще одна особливість енциклопедії. Крім найвідоміших ічнянських родів – Тарновських, Скоропадських, Галаганів, Стороженків, Ре-

вувських) – вона містить конкретні згадки про діячів національної культури, творчість яких пов'язана з цим краєм: Семена Гулака-Артемівського, Марка Вовчка, Миколи Лисенка, Іллі Рєпіна, Пантелеймона Куліша. Останній у романі "Чорна рада" торкнувся драматичної сторінки в історії України – жорстокої, інспірованої Москвою розправи над освяченим в ічнянській Воскресенській церкві на гетьмана лівобережної України Якимом Сомком та заміни його маріонетковим Іваном Брюховецьким.

Штрихи про створення Кобзарем поеми "Іржавець", написаної під враженням від побаченого у селищі під Ічнею козацького оберегу – чудодійної ікони Богоматері, про надіслану з Петербурга у Качанівку і придбану її власником картину "Катерина" та про постановку на сцені місцевого театру однойменної опери Миколи Аркаса вималювалися у панорамну ічнянську Шевченкіану.

Друзі та знайомі ініціатора й упорядника "Енциклопедії Ічнянщини" Віталія Шевченка, який як громадський діяч виявляє творчу снагу до краєзнавства, з цілком зрозумілих причин називають її "сізіфовою працею". А сам він робить публічний закид ічнянським чиновникам, які у відповідь на неодноразові письмові та усні прохання про надання необхідної інформації "відбулися мовчанкою чи ремствували у кулуарах владних кабінетів, що тихий плин їхнього життя було порушено додатковими клопотами".

Натомість на передній сторінці висловлено вдячність подвижникам, які сприяли підготовці унікального краєзнавчого видання.

Книжку автор присвятив світлій пам'яті матері, яка не дочекалася появи "Енциклопедії Ічнянщини" і, сприймаючи серцем буремні події, що відбувалися на Майдані, відійшла в інший світ в один час з героями Небесної сотні.

Примірники "Енциклопедії Ічнянщини" Віталій Шевченко безкоштовно передав бібліотекам, школам, музеям та іншим культурно-мистецьким закладам Ічнянщини, органам влади міста й району, спеціалізованим бібліотекам Києва і Чернігова, районним бібліотекам області, університетам, історикам та краєзнавцям.

Аркадій СИДОРУК

Від редакції. Земляки можуть придбати книжку, звернувшись до редколегії видань з історії Ічнянського краю: тел. 050+167-22-07 (м. Київ – В. Шевченко) чи 098+896-19-23 (м. Ічня – М. Терещенко).

Слідами Тараса Шевченка

(Закінчення. Початок у № 7)

УКРАЇНЦІ В КАЗАХСТАНІ

Коли і за яких історичних обставин потрапили наші земляки на ті далекі степові простори?

Як стверджують архівні документи, перші українці почали селитися на казахських землях ще з 1768 року – це були учасники народно-визвольного повстання проти польсько-шляхетського гніту на Правобережній Україні, відомого під назвою Коліївщина...

Достовірно відомо й те, що в Західний Сибір, куди тоді входила і частина нинішньої Республіки Казахстан, після знищення Запорізької Січі в 1775 році було заслано чимало українських козаків. Їх зараховували до Сибірського козачого війська, яке мало захищати нові землі, загарбані Російською імперією. Для цього вздовж Іртиша почали будувати військові укріплення, які пізніше було названо "гіркою лінією".

Слідом за козаками до Казахстану почали переселятися й українські селяни. Спочатку їх теж зараховували до козачого війська, але пізніше більшість з них займалася землеробством, забезпечуючи козаків фуражем для коней і продуктами.

Дослідники визначили два періоди масового переселення українців до Казахстану.

Перший – після відміни кріпосного права в Росії у 1861 році. А другий період активного переселення жителів України в казахстанські степи дослідники пов'язують з відкриттям Транссибірсь-

кої залізниці в 1894 році та проведенням Столипінської аграрної реформи, починаючи з 1907 року.

Сотні тисяч українців примусово без свідства і суду було вивезено з рідних земель в Казахстан в роки сталінських репресій, величезна кількість наших земляків виїхала на територію Казахстану разом із заводами та фабриками під час евакуації на початку Великої Вітчизняної війни та в період освоєння цілинних земель, який розпочався з 1954 року.

Подивіться уважно на карту величезного Казахстану. Скільки там назв сіл і містечок, які принесли з собою українці як пам'ять про рідну землю! Ніжинка, Полтавка, Київка, Українка, Веселий Поділ, Чигиринівка, Гуляй-Поле, Чернігівка, Шевченківка, Черкаське, Херсон, Звенигородка, Донецьке... І навіть у селі Париж теж живуть українці.

Ті українські назви назавжди прижилися на казахській землі, ніби коріння тих дерев, які посадив у степових краях Т.Г.Шевченко під час свого заслання.

МУЗЕЙ Т.Г.ШЕВЧЕНКА БІЛЯ КАСПІЙСЬКОГО МОРЯ

Дороги, дороги, дороги...

Життя кожного справжнього поета або художника обов'язково пов'язане з тією привабливою і загадковою смугою землі, по якій ходять, їздять і яка веде до далекої лінії горизонту...

Музей Т.Г.Шевченка у місті Форт-Шевченко розташований у літньому будинку колишнього коменданта Новопетровського укріплення Іраклія Олексійовича Ускова.

У 1997 році з участю музейних працівників та художників України була проведена переекспозиція музею і тепер вона складається з 6 залів, в

яких експонуються різні матеріали про Україну часів Шевченка, про Новопетровське укріплення, про участь Тараса Шевченка в геологічній експедиції на півострові Мангішлак у горах Каратау й Актау, тут представлено його малюнки і книги, є також вражаюча картинна галерея...

Найдовший центральний зал цього музею оформлено так, що він мимоволі асоціюється з далекою дорогою, на узбіччях якої стоять чорно-білі верстові стовпи...

Складовою частиною музею є також і землянка, в яку ведуть сім сходи. У тій землянці Тарас Шевченко працював за дерев'яним столиком у спекотні місяці літа: писав і малював. Комендант Новопетровського укріплення підполковник Іраклій Усков, людина прогресивних поглядів, сприяв поету і художнику в його творчості на свій страх і ризик. Саме тут, в Казахстані, на півострові Мангішлак в поселенні біля Новопетровського укріплення, завдяки Іраклію Ускову ще в 1881 році було встановлено перший у світі пам'ятник Тарасу Григоровичу Шевченку.

Це погруддя українського поета і художника з білого мармуру вціліло і теж експонується в одному із залів музею...

А де та верба, яка виросла з палиці-гілки, яку привіз на човні Тарас Шевченко з Гур'єва сюди на пустельний півострів Мангішлак у 1850 році й вкопав у вологу землю біля джерельця?

Вона росла і зеленіла аж до 1997 року. А потім почала всихати від старості. Стовбур тієї верби Шевченка тепер зберігається в музеї, як один з найцікавіших експонатів. Але навіть той сухий стовбур – це не остання крапка в довгій і незвичайній історії, бо та стара верба, коли почала всихати, почала випускати зі старого коріння молоді пагони. І тепер на тому місці, де росло тільки одне

дерево, тягнеться до сонця ціла сімейка молодих вербичок. Яка незвичайна історія з таким прекрасним продовженням!..

ЕКСПЕДИЦІЯ В КАРА-ТАУ Й АК-ТАУ

Геологічна експедиція для пошуків вугілля на півострові Мангішлак в горах Кара-Тау й Ак-Тау під керівництвом гірничого інженера О.Антипова, в якій брав участь як художник-документаліст і Т.Шевченко, розпочалася з Новопетровського укріплення 28 травня 1851 року і завершилася 7 вересня. Протяжність дослідницького маршруту – понад 300 кілометрів. Під час цієї експедиції, крім технічної роботи, Тарас Шевченко створив майже 80 високохудожніх творів: пейзажів, жанрових сцен, автопортретів, замальовок...

Пізніше в листі до польського засланця Броніслава Залеського український поет і художник напише: "О, какие прекрасные, светлые, отрадные воспоминания в это время пролетели над моей головою! Я вспоминал наш каратавский поход со всеми его подробностями... Поход в Кара-Тау надолго у меня останется в памяти, навсегда."

"ГОТОВО! ПАРУС РОЗПУСТИЛИ..." Моє прощання з Каспійським морем

Навіть довга полярна ніч, яка триває півроку, змінюється на полярний день...

Після смерті російського царя Миколи I 18 лютого 1855 року в Шевченка з'явилася надія на швидке звільнення із заслання. Але новий імператор Олександр II, незважаючи на клопотання впливових людей, не поспішав дати волю поету, якого так люто ненавидів його батько. Довго тяглися в казармі Новопетровського укріплення короткі дні, тижні, місяці... Холодну зиму 1855 року змінила весна, потім прийшло літо, за ним осінь, зима, весна і знову літо...

Скільки скажених вітрів просвістило над головою рядового Тараса Шевченка

біля батареї №1 на найвищій точці кам'янистої гірської гряди Курганташ! Скільки разів поет проводжав пильним поглядом великі кораблі й парусні шхуни, які плвли через Каспійське море в той бік до обрю, де "ревів ревучий" і квітували в садках вишні та яблуні!

І тільки 5 серпня 1857 року Тарас Шевченко зробив у своєму щоденнику такий запис: "В 5 часов вечера приплыл я на самой утлой рыбацкый ладье в город Астрахань. Все это так нечаянно и так быстро совершилось, что я

едва верю совершившемуся. Я, как во сне виденную, припоминаю теперь прогулку мою в балку с Андреем Обеременком, после которой на другой день, т.е. 31 июля, Ираклий Александрович (комендант Новопетровского укрѣпления Усков. – М.Х.) внезапно согласился дать мне пропуск прямо в Петербург. На другой же день он сдержал свое слово, а на третий, т.е. 2 августа в 9 часов вечера, оставил я Новопетровское укрѣпление. И после трехдневного благополучного плавания по морю и по одному из многочисленных рукавов Волги прибыл в Астрахань".

У солдатській неволі, в солдатському засланні рядовий Тарас Шевченко пробув 10 років, 3 місці й 27 днів. Та плюс 24 роки і 43 дні в кріпацтві.

**В неволі тяжко, хоча й волі,
Сказати по правді, не було.**

А прожив Тарас Григорович рівно

47 років. Ось така проста арифметика.

Я пішов саме на той берег Каспійського моря, від якого на рибальському човні 2 серпня 1857 року відпливав з "незамкненої тюрми" Тарас Григорович Шевченко. Тут я побачив незрозуміле і дивне для мене явище: круті спінені хвилі накочувалися на берег, а вітер, скажений зустрічний вітер, зривав з берега пісок і кидав його невидимими пригорщами у море на хвилі. Як правило, вітер і хвилі – союзники, а тут раптом все навпаки, ніби в гігантській лабораторії для демонстрування закону єдності і боротьби протилежностей...

Сховавши під перевернутий човен сумку з фотоапаратом та одяг, я обережно зайшов у воду і пірнув з головою. Коли виринув, то відчув, що вітер штовхає у плечі й потилицю далі в море, а хвилі навпаки – виштовхують в груди назад до землі...

На березі вітер враз обліпив мокре тіло колючим піском і мені здалося, що я перетворився на якусь дивну людиноподібну рептилію, вкриту колючою лускою. Сонце світило дуже яскраво – і тому тінь на білому піску була такою чорною, ніби її хтось намалював сажею або вугіллям...

Саме там, де колись Тарас Шевченко зробив останні кроки, йдучи берегом моря до рибальського човна з піднятими вітрилами, я назбирав красивих черепашок і різнокольорових камінців химерної форми. На згадку про далекий півострів Мангішлак, над яким протягом кожного року, протягом кожного місяця і кожного дня дмуть і дмуть скажені вітри...

Скільки я побачив, почув і пережив у тій далекій дорозі! Але все те, що бачили мої очі, в розказ з собою не забереш...

Микола ХРІЄНКО

ЩАБЛІ

На редакційному столі поряд дві інформації – вирізка з армійської газети за 1970-й рік, в якій йдеться про те, як молодші авіаційні спеціалісти на чолі з сержантом Анатолієм Пінчуком на одному з аеродромів тодішнього Союзу готують до польоту винищувач-перехоплювач – перевіряють радіолокаційне обладнання. А ще копія телеграми-привітання від Міністерства шляхів сполучення відомому новатору виробництва, передовику залізничного транспорту Анатолію Миколайовичу Пінчуку з нагоди присудження йому Державної премії за 1990 рік в галузі науки і техніки.

Його зростання

Скажемо одразу, що ця премія, яка колись називалась Сталінською, а потім стала Державною, у ті часи була дуже вагомою відзнакою – одна з найвищих нагород країни. І вручали її також за вагомі заслуги у розвитку держави.

Все це було так давно, що й папір, на якому це засвідчувалося, геть зітлів і ось-ось розсиплеться. Але ми знаємо, що не лише рукописи не горять, але й газетні рядки не зникають безслідно, якщо вони розповідають про славні людські вчинки.

Тож нам захотілося дізнатися, як склалася подальша доля колишнього юного сержанта, що ще доброго посіяв і пожав він на своїй життєвій ниві по сьогоднішній день.

Тим більше, що Анатолій Пінчук наш земляк з Марківців Бобровицького району. І ще одна подія варта того, аби зустрітися і поговорити про життя-буття з людиною, яка незабаром ступає у ту вікову категорію, коли в подальшому її починають незаслужено і навіть трохи образливо називати "людиною похилого віку". Так, Анатолію Миколайовичу 20 грудня виповнюється 65 поважних парубоцьких літ. Наче в

тому вірші: "Літо досі ще було, а сьогодні осінь увійшла в село".

Проте, до редакції зайшов високий стрункий чоловік. Про таких жінки кажуть: молоджавий мужчина. Наче б і не лауреат, бо був без окулярів, простоволосий, навіть лаврового лауреатського вінка на голові не мав. Розчаровано запитуємо: "То Ви,

мабуть, ще й не дід?". А він на мить замислюється, в очах грають бісики: "Та вже дід від учорашнього дня". "То як онуча назвали?". "Не знаю, над іменем батьки ще й досі гадають, на жодному зупинитися не можуть".

Після такої жвавої розминки запрошуємо новоявленого дідуся до інтерв'ю. Говорить він чітко і невимушено, без того внутрішнього "напрягу", що часто спостерігається у людей технічного складу, яким нечасто доводиться вести тривалі ліричні розмови.

Анатолій народився по четвертому році після вій-

ни на другий день після свята Миколая. Тож спочатку його хотіли назвати Миколою та чомусь передумали. Малому Толику не минуло ще й року, як батьки розійшлися. З тих пір він зростав напівсиротою з усіма, що виходять із цього, невтішними наслідками. В ту пору то була не дивина. Більшість дітей виховувалися без батьківської ласки і міцного солдатського ременя. Додому поверталася лише частина з тих чоловіків, що пішли на війну. Покалічені, виснажені хворобами, вони швидко покидали цей світ, ледь встигнувши чи так і не зумівши створити сім'ю. І Толика до школи проводжала мама – Софія Феодосіївна. Йому тоді ледь 6 років виповнилося, хоча зростом був вищий за однолітків і хлопців, старших за віком. Вчився Пінчук напрочуд добре. В молодших класах був відмінником, потім з'їхав до "хорошиста" через двічника, якого доручила вчителька підтягувати і посадила до нього за парту. Насправді тут відбувся зворотний ефект. В четвертому класі Анатолію полюбилася фізика. Це тоді, коли вони цієї фізики ще й не "нюхали". А йому сподобалося робити досліди, пізнавати такі на перший погляд дивні фізичні закони, майструвати наочні приладдя. Тож записався у гурток юних фізиків. Керівник гуртка Параска Тихонівна не заперечувала – діяла за принципом: чим би дитя не тішилося... Під час навчання Анатолій перечитав всю шкільну бібліотеку, настільки захоплювався художньою літературою, що й про уроки забував. Так що у колишнього відмінника частішими

гостями у щоденнику стали трійки. На педраді старенькій бібліотекарці заборонили видавати Пінчуку більше однієї книжки на тиждень. Добре, що сільська бібліотека ще не перевелася.

Після восьмого класу без особливих зусиль Анатолій вступив до Київського технікуму залізничного транспорту. Після закінчення кілька місяців встиг попрацювати на залізничній станції Дарниця. Тут настала пора служити в армії. Холодного листопадового ранку 1968 року не товаришом, як це було колись, а в досить пристойному плацкартному вагоні повезли, наче наперед знали, що їхатиме майбутній лауреат. Прямо від рідної станції поїхав Анатолій до далекого, сирого, всіма вітрами овіяного міста Пушкін. До того, що звалося колись Царським селом, у знаменитому ліцеї якого свого часу навчався родоначальник нової російської літератури, виходець з далекої Африки О. Пушкін. Трохи пізніше довелося і молодому Пінчуку побувати в тому ліцеї. Як безоплатна робоча сила, молоді солдати допомагали робити там ремонт. Потрапив наш герой в геть засекречену військово-авіаційну школу механіків. Прибула в ту школу досить строка та компанія юнаків з усієї тодішньої країни, яких єднала лише бездоганна біографія та освіченість. На школу всього кілька десятикласників, решта хлопців з вищою та середньотехнічною освітою. Тут, хай читач дарує за тавтологію, по секрету відкриємо секрет тепер уже далеко не дружньої нам держави. Готували в цьому закладі спеціалістів з обслуговування винищувачів-перехоплювачів: МІГів, ЯКів, СУ, в тім числі і супер секретний на той час СУ-9. А що ж, не святі повинні їх обслуговувати, ракети чіпляти та радіолокаційне обладнання налаштовувати. В авіації все робиться швидко: 5 місяців – і механік готовий. Пінчук закінчив ВАШМ по найвищому – першому розряду, отримав третій клас одразу з двох спеціальностей: механіка з радіотехнічного та радіоелектронного обладнання. Так що в квітні 1969 року новоспечених спеціалістів вже відправляли у військові частини.

Анатолій потрапив на аеродром неподалік містечка Лодійне поле. Це між Ленінградом і Петрозаводськом. І почалася робота – важка і дуже відповідальна. Там не потрібно було гучно марширувати чи хвацько віддавати честь. Від механіка вимагалося лише одне – висока кваліфікація і доб-

росовісне виконання. Долати нелегкі солдатські будні йому допомагала Надія. Його Надія. Гарна дівчина з Марківців. З нею Анатолій познайомився у сільському клубі. Два роки вона терпляче чекала свого солдата, писала теплі щирі листи. Він і досі дивується і аж хахається, що міг не зустрітися зі своєю Надійкою, своїм першим і вічним коханям. Як би він жив без неї? Вона не лише його надія на майбутнє, а вірний друг назавжди. Вона його порадниця і помічниця, його опора і надійний тил. Його аеродром, ні, не запасний, а постійний, куди він в радості чи в печалі, веселий чи заклопотаний і суворий, кожного разу повертається з надією, що все буде добре, як завжди. Ні,

не могло так статися, щоб вони не зустрілися. То саме небо, на якому, як відомо, створюються шлюби щасливі, захотіло об'єднати їх в одне ціле.

За півроку Анатолій став старшим механіком, потім командиром відділення, дослужився до свого першого військового звання – молодшого сержанта, там же командування частини рекомендувало його кореспонденту військової газети як кращого спеціаліста. І той розповів про хлопця з далекої Чернігівщини на всю тодішню країну. Після демобілізації, яку дещо затримали через міжнародне становище (знову СРСР змусив світ шукати відповідь на сакраментальне питання "Хотят ли русские войны?"), змужнілий, загартований службою і кепськими

погодними умовами висококласний спеціаліст і відмінник військово-повітряних сил сержант Анатолій Пінчук повернувся до рідної йому залізниці, поміняв літаки на потяги. За кілька місяців він вже працював черговим по станції Дарниця, одружився зі своєю Надією, а вже у 1972 році вона подарувала йому маленьку Оленку. А далі пішло все, як у всіх. Пелюшки, недоспані ночі, гуртожитки і перша власна квартира. Всі побутові клопоти дружина взяла на себе. Аби не заважати йому влєвно підніматися хиткими щаблями кар'єрного росту. Трудився на різних посадах, керував зміною. Вступив до Київського філіалу Харківського інституту інженерів залізничного транспорту. Його колеги і підлеглі отримували різні нагороди, грамоти, ордени та медалі. А він лише премії. Це було своєрідним покаранням за те, що свого часу аж двічі відмовився вступати до лав тодішньої єдиної партії. Перший раз – ще в армії, коли сержанту Пінчуку пропонували курси офіцерів і вступ до КПРС, а вдруге – вже на залізниці.

Та свіжий вітер невдалої перебудови все ж таки дмухнув і на його вітрила. Невдовзі Пінчука обрали депутатом Дарницької райради. Нарешті в 1990 році Анатолію Миколайовичу було присуджено Державну премію в галузі науки і техніки, подання на яку десь довго блукало манівцями службових коридорів. Потім перейшов до Головного інформаційно-обчислювального центру Укрзалізниці. Працював інженером-програмістом, провідним інженером-технологом, згодом став заступником начальника відділу. Нагороджений знаком "Почесний працівник транспорту України".

П'ятий рік він уже пенсіонер. І, незважаючи на різні вигідні пропозиції, далі трудитися на залізниці, служінню якій віддав близько півстоліття, вирішив минулого року таки піти на спочинок. Ростити сад і онуків (в тім числі і майбутніх, на яких дідусь Анатолій щиро сподівається), читати улюблені книжки, частіше зустрічатися із земляками. А ще викроювати якусь часинку, щоб віддатися улюбленій риболовлі. Та хіба мало яких клопотів назбиралося за останні роки, аби лишень часу вистачило.

P.S. Коли цей матеріал готувався до друку, до редакції завітав щасливий дідусь Анатолій і сповістив, що внучку назвали Даринкою.

Валентин АВДЄЄНКО

Захищати Україну в зону АТО після короткострокової відпустки знову відправився наш земляк Володимир Холодний.

Ми зустрічалися з ним 30 жовтня, а 3 листопада він відбував на Схід...

Не словом, а ділом

Народився 29 травня 1974 року в місті Прилуки. Закінчив Донецьке вище військово-політичне училище інженерних військ та військ зв'язку. За фахом соціальний педагог-психолог. Служив на офіцерських посадах у Збройних силах України з 1995 по 1999 роки, а потім обрав "мирний" шлях трудового життя. Працював інженером в компанії "Ультракопі", спеціалістом відділу охорони ГДІП, інженером з питань охорони праці та керівником РСО Головного управління держенергонагляду України, директором ТОВ "Агробудтрейд"...

Одружений, з дружиною вони разом вже понад 20 років. Виховують трьох синів: старшому сину Микиті 18 років, Данилу – 3 роки, а молодшому Тихону – 1,5 роки. Дружна українська родина: надійний чоловік та жінка – справжня господиня.

Володимир член Чернігівського земляцтва з 2003 року. Активно співпрацює з земляками, бере участь майже у всіх наших заходах. За свій особистий внесок в розвиток стосунків між Прилуцьким відділенням і малою батьківщиною в 2013 році нагороджений Почесною грамотою Прилуцької міської ради з врученням Пам'ятної відзнаки Прилуцького міського голови.

Дисциплінована, грамотна, ініціативна людина. Син своєї батьківщини – Прилуцької землі, що його народила, та єдиної неподільної держави Україна, без котрої не бачить свого життя, життя своєї родини, життя земляків, життя всіх українців. Тому й пішов боронити рідну землю.

Звичайна людина в повсякденному житті. Мужній, серйозний, надійний командир інженерно-саперної роти, в складі якої понад сотня бійців. Рота успішно здій-

снює розмінування об'єктів, налагоджує перепасти, буде інженерно-технічні споруди.

Нашому земляку ми надали грошову благодійну допомогу. Зрозуміло, що його дружина Ліля сама займається малими, їх треба годувати, одягати та виховувати. Володимир ми передали 20 пар теплих шкарпеток і чотири светри – це посилка для військових, що боронять Україну поруч з ним. Туди ми додали молитви про спасіння та дитячі малюнки.

Живучи у мирному Києві, ми продовжуємо збирати благодійну допомогу для тих, хто нас захищає на Сході. "Зіграємо нашу армію" – під таким гаслом ми наповнюємо величезну турбину, в ній – теплі вовняні речі, що вив'язують наші жінки. Сподіваємось, що наша турбота зможе зіграти українських воїнів – їхнє тіло та їхню душу.

Земляки – армії

Ось лише деякі факти:

– В рамках акції "Діти героїв", проведеної з 1 по 10 вересня, дітям військовослужбовців

12 батальйону територіальної оборони передано 183 планшетки; – військовослужбовцям 12 батальйону протягом вересня було передано: 800 пар теплих устілок, 500 комплектів постільної білизни, 500 ковдр, 109 бронжилетів останнього ступеня захисту,

1600 пар армійського взуття;

– в жовтні відправлено 5 "буржуйок" та авто ГАЗ-66 з установкою для очищення води.

З метою вирішення питання про виділення місця постійної дислокації 12 батальйону в Києві (в районі Биковні) підготовлено звернення до Міністерства оборони України і Генштабу та вживаються заходи щодо його остаточного позитивного вирішення.

Наш кор.

Велику роботу щодо підтримки української армії та членів сімей військовослужбовців, що боронять державу в зоні АТО, провводить член Прилуцького осередку земляцтва В.Д. Бондаренко.

Людмила
ТИМОФІЄВА

Я дійшов до тієї пори, коли людина має робити підсумки всього свого життя. І, здається, я його не змарнував, не осоромив своїх попередників.

Я – УКРАЇНЕЦЬ

Моїми дідами були Іван Чайка та Яків Самійленко, останній – найдосвідченіший в селі Бакаївка Ічнянського району, де я теж народився, чоловік, який дослужився під час першої Світової війни до полкового писаря. У його солдатській книжці зберігся промовистий запис: "Происхождение из казаков". Їх так і не здурили в колгосп. Батько, Омелян Іванович Чайка, керував перед

війною Носівською конторою по заготівлі плодів і овочів, з перших днів Великої Вітчизняної перебував на фронті, де й загинув у 1943 році. Мати, Тетяна Іванівна Чайка, збідована і згорьована, висушена лихоліттями, не склала руки, а виховала доню й сина, давши їм вищу освіту. Волею батьків ми таким чином і пустили коріння у мальовничому козацькому містечку Носівка.

Донині згадуються роки фашистської окупації, безхліб'я повоєнних років, навчання в місцевій цукрозаводській середній школі. Звідти і почалися мої подальші дороги у світ, зростання як особистості. Мені пощастило закінчити Київський інститут легкої промисловості. Далі працював бригадиром ремонтників, старшим майстром, головним механіком будівництва Київської хусткової фабрики. Саме там мене помітили і доручали з року в рік відповідальні посади. Працював головним механіком управління Київського раднаргоспу та Мінлегрому України, керуючим республіканським трестом комплектації будівництва Мінлегрому України, директором Всесоюзного державного проектного інституту ДПІ-5. Завершив трудовий шлях на посаді головного інженера ПВП "Сіріус".

Я гордий з того, що за мого керівництва проектним інститутом запроєктовані та введені в дію біля 500 промислових підприємств в республіках колишнього СРСР. Довелося попрацювати мені і в далекому Афганістані.

Як мовиться, людина багата не словами, а ділами. І нині, знявши із себе тягар державних обов'язків, залишаються в активі колективу "Сіріус", ділячись досвідом із молодим поколінням.

Горджуся тим, що маю дружну, численну родину, що і друзі не цураються, що рідна Носівка донині має мене за свого. А якщо говорити про те, хто я – ічнянець, носівчанин чи киянин – я українець. Я пишаюсь, що і моя найрідніша Чернігово-Сіверщина була колись великою, що доходила до тих місць, де Москва була лише маленьким поселенням.

Михайло ЧАЙКА

"Мало якому народові в світі доводилось переживати трагічнішу, нещаснішу долю, як та, якої зазнав за своє історичне життя і зазнає й досі український народ" (С. Єфремов). З фізичного рабства ми, надіємось, вийшли, однак духовного ніяк позбутися не можемо. Проте, нашим дітям це необхідно, щоб вони могли відрізнати добре від злого, своє від чужого. Душа не терпить порожнечі, бо стає тоді маріонеткою в чужих руках.

Візиткою кожної людини повинна бути людяність, а нації – культура, любов до своєї батьківщини, свого слова, пісні, одягу. Якщо ж одяг вже стає не тільки популярним, а й модним та стильним, то над нашою мовою й культурою ще потрібно багато працювати. Відродження національного духу актуальне, як ніколи, бо без знання наших витоків не збережемо своєї душі.

Досвідом та своїми напрацюваннями з цієї теми ділився педагогічний колектив Марковецької загальноосвітньої школи I–III ступенів Бобровицького району, де проходив районний семінар учителів інформатики та шкільних бібліотекарів.

Робота розпочалася екскурсією до шкільного історико-краєзнавчого музею, де шкільні екскурсоводи цікаво розповіли про історію села, перебування у ньому Т.Г.Шевченка, про воїнів-афганців. Але найбільше зачепила душі слухачів екскурсія на виставку про болючу тему сьогодення – війну на Сході України. Матеріали збрала та підготувала директор школи Галина Шевченко, їй допомагала бабуся одного із хлопців, що загинули, Маріте Даценко. Розповідь про Артема Уса та Сергія Бовсунівського, стенд "Мрії зламане крило...", кліп Ані Лорак на пісню "Мальви", пісня Катерини Бужинської "Я – солдат" нікого не залишили байдужими.

Далі гості продовжили роботу в групах. Бібліотекарі переглянули змістовну літературно-музичну композицію "Почуйте серцем голос", присвячену життю та творчості Т.Г.Шевченка, а вчителі інформатики за круглим столом ділились досвідом з колегами. Потім гостей запросили на заочну екскурсію Чернігівщиною "Шевченко в нашій долі", де діти розповіли про пам'ятні місця нашої області, які відвідав великий Кобзар далекого 1846 року. Голова сільської ради Тетяна Сугоняко, яка теж була присутня на цих заходах, подарувала гостям та дітям пам'ятні значки.

Закінчилась робота семінару екскурсією до Шевченківського дуба. Там було започатковано акцію "Зав'яжи стрічку – загадай бажання". Якщо нам вдалося достукатися до сердець гостей, то загадані бажання здійсняться, бо такі вікопомні дерева мають незвичайну силу. А більшість бажань були пов'язані з надією на спокійне та мирне небо над нашою Батьківщиною.

14 листопада відбулася зустріч з учасником АТО, випускником школи Олександром Костюченком, на ній були присутні директор школи Галина Шевченко, голова сільської ради Тетяна Сугоняко, вчителі, учні 7–11 класів. Молодий чоловік частий гість у рідній школі, от і тепер він не відмовився відповісти на питання учнів. Вони були досить різні, але найбільше і дорослих, і дітей цікавило одне – коли закінчиться війна й прийде мир. Олександр Костюченко показав фотографії своїх фронтowych друзів, розповів про будні солдатів. Інший учасник бойових дій, Юрій Кулик, передав своєю донькою декілька осколків від снарядів та мін, щоб діти на власні очі побачили смертельне залізо, яке забрало життя двох марківчан. Хвилиною мовчання вшанували пам'ять героїв, згадали імена всіх, хто воює на Сході.

Ми гордимось щоденним подвигом та щиро вдячні всім солдатам, які ціною свого життя, здоров'я захищають нашу Вітчизну. Ми молимося, щоб їх оминали кулі, бо вони потрібні нам живими та здоровими.

Наталія ЩЕТИНІНА,
заступник директора з виховної роботи

Надаремне колись російський поет-пісняр Михайло Ісаковський вірив легковажно, перебуваючи в імперсько-патріотичному дурмані: "Не нужен мне берег турецкий". Мабуть, не знав він достеменно історії цього дивного кутка Середньої Азії.

А то б згадав, що тут до гори Арарат приставав ковчег самого біблійного Ноя, Геродот Галікарнаський писав перший історичний трактат, а Геракліт вірив знамените "все тече, все змінюється", що ахейці завдяки хитрощам перемогли троянців, а Ясон плів із золотим руном в Колхиду повз Чорноморське узбережжя, що на березі жив у звичайній бочці дивакуватий Діоген, а неподалік великий полководець Олександр Македонський рубав Гордіїв вузол та ще безліч подібних імен і подій, що стали часткою всесвітньої історії.

Ось мені випадає залишити свій слід на турецькій землі. Хоч я й не схожий на Македонського ні вчинками, ні літами, ні походженням: він помер молодим, а я тихенько дотупав до похилого віку, він проливав кров, а я ж сповідував мирну працю, він із гір балканських, я з тихого Полісся. Його давно нема, а я ж можу щасливо мандрувати по берегу турецькому й навіть у різні пригоди потрапляти.

Не претендуючи на славу відважних запорозьких козаків (а тим більше київського князя Аскольда, що успішно штурмував столицю візантійської держави Константинополь і після того не лише сам з дружиною прийняв християнську віру на 132 роки раніше за Володимира, а й спробував похрестити й киян), що гуляли тут на "чайках", я теж здобув заслужену повагу в турків.

Одного дня повели нас на ювелірне підприємство. Побачивши мене як представника України, його директор Фаттах-бей, що попросив називати його просто Федором, привітав делегацію доброю українською мовою і передав слово менеджеру Софії, уродженці Донецька, що опинилася в цій стороні ще до війни. А далі мені випало показати, що в Україні розумні люди не перевелися. Софія взяла перстень з брильянтом вагою 5 карат і спитала, скільки то буде в грамах. А я й випалив: один грам. Ще й пояснив усім популярно, що карат – це 200 міліграм, або ж вага зернини стручкового дерева. Розчулена землячка тут же повідомила, що за правилами фабрики я маю тепер половинну знижку на будь-який їхній виріб. Таким чином мої дружина з дочкою збагатили свою колекцію біжутерії сережками, а я зекономив сто баксів.

Азарт захопив мене так, що я переміг і в другому конкурсі. Взяла та

В обіймах КЛЕОПАТРИ

Софія масивну золоту каблучку, мовила, що її вага чверть унції, хто скаже, скільки це буде в грамах. Всі муляються, а я чітко повідомив: вага виробу 7, 78 грамів. Та на переможця чекало розчарування: за умовами фабрики знижка на 50 % надається одній людині тільки раз. Мій вигрash розіграли, володарем каблучки став інший, але я теж не залишився обділеним: чоловік виставив пляшку гарного місцевого вина. Так триумфально я завоював Стамбул, відстоявши честь далеких нащадків Роксолани.

Та найприкметнішою була пригода в місті Памуккале. В перекладі з турецької назва означає "бавовняна фортеця". Там знаходиться знаний у всьому світі басейн Клеопатри, цілюща вода якого виліковує багато хвороб. За будь-якої пори року температура води в ньому плюс 38 градусів. Саме сюди приїздила купатися та крутити романи з Юлієм Цезарем і Марком Антонієм остання цариця Єгипту Клеопатра. Вона правила 21 рік. Від Цезаря народила сина Птолемея-Цезаріона. 15 березня 44 року до народження Христа Цезар був убитий в сенаті. Після нього правителем азіатських провінцій Риму став підкорений нею на любовному фронті Марк Антоній, від якого вона народила двох синів і доньку. Про любовні втіхи цієї неординарної жінки написано багато творів, тож просто не міг оминати увагою її басейн, бо знав, що бути там і не скупатися – це все одно що відбутися шлюбну ніч без реченої. Сподіваючись на диво, я не пожалів 18 баксів і поринув у воду на цілих

дві години. І воно сталося.

Вийшовши з басейну, я помітив молоду красуню. Вона йшла просто до мене з неповторною посмішкою й несла на витягнутих руках величезного краба. Я мимохідь зажмурився. Розплющив очі – а вона ось уже поруч, і люди довкола аплодують мені, наче Юлію Цезарю. А красуня плавно підійшла впритул і мовила чистісінькою українською мовою з чернігівським діалектом:

– Я Клеопатра, нащадок єгипетської цариці. Я прийшла до тебе, щоб нагородити, як кращого туриста групи. Шлюбної ночі не обіцяю, бо це не передбачено контрактом, а от цього краба прошу прийняти. І при цьому міцно обійняти.

Я ледве не зомлів від почутого, але недавнє купання втримало мене на ногах. А за мить її тонкі руки обвили мою шию, і я забув про все на світі, навіть про краба, який ще ворушив клешнями в мої руках. Може, якби не те морське диво, я б теж притиснув до грудей турчанку, але я відклав цей подвиг на інші часи.

Як виявилось, дівчина таки з того древнього єгипетського роду. Вже більше двох тисяч років існує традиція – всіх нащадків Клеопатри жіночої статі називають, як царицю, а чоловічої – Цезаріонами або Антоніями. Далі на конкурсах "Міс сучасна Клеопатра" обирають найкрасивішу дівчину і зараховують на роботу до басейну. А я став переможцем з волі гіда нашої групи Авні Дочкілана за найкраще знання Туреччини, що й дало мені право на обійми з красунею.

А краба ми успішно з'їли в ресторані готелю, запиваючи вином, що дісталось мені за розгадку чверті унції.

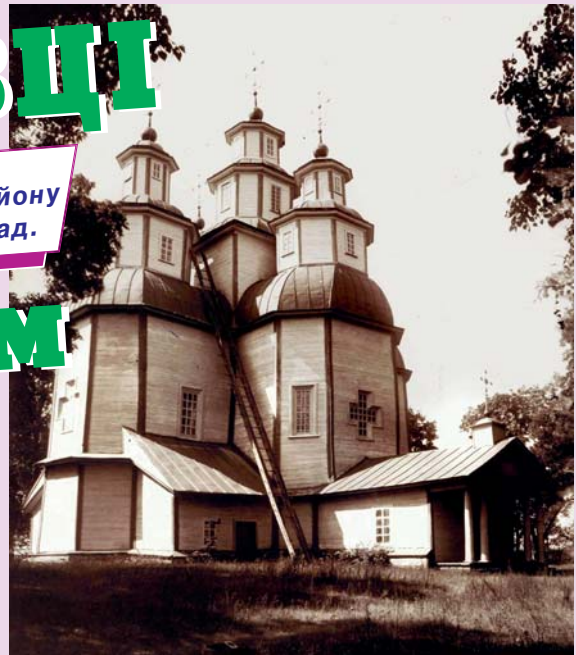
Отож, сідаючи за новорічний стіл, я обов'язково згадаю обійми Клеопатри і смак краба, навіть коли буду їсти кабачки з рідної дачі.

Микола БУКАТИЙ

КРАЄЗНАВЦІ

Протягом року краєзнавці Чернігівського району зробили чимало добрих справ для сільських громад.

громадянам району

Село Ведильці вперше згадується в 1619 році. Колись належало Києво-Печерській лаврі в складі Пакульської промислової вотчини. У лютому та травні 1943 року за підтримку партизанів було вщент спа-

нули на фронтах Другої світової війни. Також тут є списки ветеранів війни, які відбудовували рідне село. Особливістю обох списків є те, що тут можна

одержати повну інформацію про те, де і як воював земляк, де похований і за що одержав бойові нагороди.

В Андріївській громаді місцевий краєзнавець Віктор Ярема, працюючи в обласному архіві, зібрав інформацію про родину Ригельманів, знайшов кресленики Михайлівської церкви. З часу руйнації споруди на початку 30-х рр. XX ст. про неї в селі нічого вже не пам'ятали, навіть було відсутнє будь-яке фото. Але ж саме відомий військовий інженер генерал-майор Олександр Іванович Ригельман збудував цю церкву в 1786 році, є автором історичної праці про козаків. Краєзнавець з представниками громади об'єд-

лаври в Пакульській вотчині. Знаходилась саме в тому місці, де в жовтні на подвір'ї школи відкрили дитячий садочок.

Готуючись до 70-річчя перемоги над фашизмом, 46 громад нашого району продовжує збір інформації про бойові дії в селах у вересні 1941 та 1943 років. У селі Лукашівка на безіменній братській могилі встановили імена похованих воїнів.

Завершується робота по створенню частини відеоматеріалів з історії Чернігівського району. Науковці презентували нові книжки про наші села часів польської доби та оригінальний документ козацької доби – ревізій Чернігівського полку 1732 року.

Андрій КУРДАНОВ,
голова Чернігівської районної організації краєзнавців

лене, знищено до 800 мешканців. В післявоєнний час стрімко відновлюється.

Славним і трагічним сторінкам історії села присвятили створений на обласному телебаченні документальний фільм. Спільно з краєзнавцями журналісти в своїй роботі згадали відомих земляків, показали сучасне життя громади. А ще в цьому році депутати сільської ради на своїй сесії затвердили проект герба територіальної громади, ознайомились з ходом збирання матеріалів до збірника з історії села.

9 травня в Меморіалі Слави с. Ведильці встановлено уточнені та розширені списки односельців, які заги-

нались і в жовтні цього року вшанували пам'ять про Ригельмана та його церкву пам'ятним знаком.

Урочистою подією в Пакульській громаді було відкриття дитячого садочка. Але громада вирішила в цей день вшанувати й пам'ять про перлину дерев'яної архітектури Лівобережної України Троїцьку церкву. Її було збудовано в 1710 році намісниками Києво-Печерської

Проводи року коня у дитячому садочку

(Монолог виховательки)

Любі дітки! Ми щомісяця перегортали по одній сторінці того календаря, що висить на стіні. На кожній із них – коні. Бо рік, що минає, був роком Коня. Отже, про коня...

Кінь – красива, розумна і роботяща тварина. Тому його люди дуже люблять. З коней малюють картини, про них складають пісні. Багато українських пісень так і починаються: "Ой коню, мій коню..."

Королі, царі й полководці полюбляли, щоб художники зображували їх на коні, а ще краще, щоб ставили їм кінні пам'ятники.

Колись наші козаки, повернувшись із походу, розпрягали коней та лягали спочивать. А хто був закоханий, ще йшов у сад зелений копати криниченьку, щоб люба дівчинонька прийшла вранці до копанки з відерцем і напоїла його коня.

Знаєте ви й пісню "Ой чий то кінь стоїть, креше копитами". Та якби на його копитах не було підків, то й кресати було б нічим. А підкови потрібні людям ще й для того, щоб потім, коли вони

зітруться і почнуть відпадати, було що дарувати один одному на щастя.

Мабуть, усі чули, як після довгого домашнього застілля, коли вже всі тости проголошено, і дядям більше випити ні за кого і ні за що, пропонують випити "на коня".

Порід коней дуже багато – на будь-який смак. Але людям і цього розмаїття здається мало. Тоді білого коня розмальовують чорними смужками (як пішохідні переходи) і називають його зеброю.

Людей часто порівнюють з кіньми. Про працюючого кажуть, що він трудиться, як кінь. Про тих, хто гучно і недоречно сміється – "іржуть, мов коні". Впертих і не дуже розумних зовуть ослами, незаслужено ображаючи гарного коника з довгими вухами.

Рік Коня був важким для ваших батьків, дідусів і бабусь (далеко не кожному вдалося знайти підкову на щастя). У них стало менше грошей, щоб купувати вам цукерки та іграшки. А в магазинах все дорожчає. За воду, газ і електрику теж треба платити більше.

Зате на радість усім нам майже

щороку влаштовують свято виборів. На вулицях і дорогах з'являється багато великих портретів красивих дядь і тьоть, бо на це у них є гроші. Замість одного такого портрета можна було б кожному із вас протягом року купувати морозиво і цукерки. А замість усіх портретів, наприклад, тьоті з кошою або дяді з вилами, що висять на кожному перехресті в усіх містах і селах України, можна було б збудувати не один дитячий садочок або школу.

Наступний рік буде роком хитрої Кози-дерези. Нічого хорошого від неї чекати не варто. Та все ж дівчатка сподіваються знайти під новорічною ялинкою омріяну ляльку, а хлопчики – іграшкові пістолети та автомати. Хочуть бути схожими на дорослих. Бо ледве не в кожного з них вже є справжній пістолет, автомат або граната. У дорослих свої забави... Але коні в усьому цьому не винні. Кінь – красива і розумна тварина...

Валерій ДЕМЧЕНКО
Фото Назара ДІБРОВИ

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія KB №5594
Передплатний індекс 37630
Адреса редакції: 02660, Київ, Броварський проспект, 15, тел. 206-87-12
Контакти: www.chz.org.ua, e-mail: otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдєєнко, Л.Н. Горлач (Коваленко), А.Л. Курданов, Т.А. Літошко, П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович, Ю.А. Русанов, М.М. Ткач, В.В. Пушкар'єв, В.Є. Устименко, М.І. Халимоненко.

За достовірність фактів, точність імен і прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Ганна Скрипка**. Комп'ютерний набір **Ганна Скрипка**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город". Тираж 1000.